
SVETOVÝ BESTSELLER

RHYS BOWEN

A woman in a white lace dress and hat is shown in profile, looking towards a garden. She is holding a small white object in her gloved hand. The background is a lush garden with various flowers and greenery.

ZÁHRADA
VÍŤAZOV

*DOJÍMAVÝ PRÍBEH O SILE ŽENY,
JEJ LÁSKE A OBETAVOSTI.*

Rhys Bowen

ZÁHRADA
VÍŤAZOV

Vydal Slovenský spisovateľ, a. s.
Miletičova 23, 821 09 Bratislava 2
E-mail: info@slovenskyspisovatel.sk
www.slovenskyspisovatel.sk
Zodpovedná redaktorka Ľubica Janeva
Tlač TBB, a. s., Banská Bystrica

Z anglického originálu Rhys Bowen: *The Victory Garden*,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Lake Union Publishing, Seattle 2019,
preložila Denisa Ghaniová.

*Tento príbeh je fikcia. Všetky mená, postavy, miesta a udalosti sú výplodom
autorkinej fantázie alebo súčasťou vymysleného príbehu. Akákoľvek podobnosť
so skutočnými miestami, udalosťami a žijúcimi či nežijúcimi osobami je náhodná.*

This edition is made possible under a license arrangement originating
with *Amazon Publishing*, www.apub.com, in collaboration
with *Kristin Olson Literary Agency s.r.o.*

Copyright © 2019 by Janet Quin-Harkin, writing as Rhys Bowen

All rights reserved

Translation © Denisa Ghaniová 2021

Cover Design © Barbara Baloghová 2021

Cover Photo © Alexia Feltser / Arcangel

Slovak Edition © Slovenský spisovateľ, Ltd, 2021

ISBN 978-80-220-2354-2

*Túto knihu venujem Linde Myersovej
na oslavu nášho priateľstva, ktoré trvá už
tridsaťpäť rokov. Linda bola dirigentkou zboru
v Kostole svätej Izabely, kde som spievala,
a zažili sme spolu úžasné okamihy.
Patrí aj medzi najväčšie fanúšičky mojich kníh.
Momentálne sa sťahuje. Bude mi chýbať.
Okrem toho by som knižku chcela
venovať Susan Charltonovej,
ktorá požičala svoje meno jednej z hlavných postáv.
Mala by som vás upozorniť, že Susan nie je
stará ani povýšenecká!
Je skvelá žena a zaslúžila sa o veľa dobra.
Ako vždy ďakujem Danielle Marshallovej
a celému tímu vo vydavateľstve Lake Union –
práca s vami mi prináša radosť.*

PRVÁ KAPITOLA

Panstvo Larches, neďaleko Shiphay, Torquay
Devonshire

14. mája 1918

Pre slečnu Clarissu Hamiltonovú, poľná nemocnica 17, britské ozbrojené sily, Francúzsko

Drahá Clarissa,

veľká vďaka za Tvoj dlhý list. Som v nemom úžase, ako vecne zvládaš opisovať také hrôzy a nebezpečenstvá. Kto by si bol pomyslel, že práve z Teba, dievčaťa, ktoré pišťalo, keď v našej študentskej ubytovni zbadalo myš, vyrastie taká nebojácna žena?

Máš plné právo vyhrešiť ma. Viem, sľúbila som, že Ti budem odpisovať pravidelne, a úplne som zlyhala. Niežeby som bola lenivá, ani som na Teba nezabudla, tým si môžeš byť istá. Nikdy mi neschádzaš z mysle a stále sa za Teba modlím. Mám iba pocit, že môj život tu na vidieku je smutne nudný v porovnaní so vzrušením a s nebezpečenstvom, ktorým čelíš na dennom poriadku. Pravdupovediac nemám Ti o čom písať a hanbím sa to priznať. Zatiaľ čo Ty sa medzi zákopmi vo Francúzsku staráš o ranených a bombardujú Vás nepriatelia, ja som v bezpečnej dedine na anglickom vidieku a nerobím pre vojnové úsilie nič viac než to, že

nosievam zraneným vojacom do sanatória mamičkine čajové koláčiky a biskupské chlebičky a snažím sa presvedčiť sama seba, že prítomnosť mladej dámy im zlepši náladu.

Rytmický rachot kosačky na trávu prinútil Emily Bryceovú prestať písať a vyzrieť von oknom. Starý Josh tlačil kosačku po trávniku, hoci vyzeral bezchybne upravený. Pohľadom prešla po celej dĺžke záhrady až k rododendronom a azalkám v plnom jarnom rozpuku. Obklopovali vzdialenú časť trávniku a rozžarovali ho ružovými a oranžovými odtieňmi. Aj jablone v zeleninovej záhrade boli posiate bielymi kvietkami. Zdalo sa, že jej rodičia pokladajú za samozrejmosť dokonale vyzerajúce pozemky a nevážia si, aké majú šťastie, že ich záhradník je pristarý, aby ho povolali do služby. Ich hladký, pohodlný život sa vôbec nezmenil, teda okrem... Dievčina vzdychla a preniesla pozornosť späť na list.

Ako si želám byť tam s Tebou, a to i napriek hrozným podmienkam a nebezpečenstvu, o ktorých ustavične píšeš. Domnievam sa, že by som strpela aj pár potkanov a nevelké prídely potravín, len aby som ušla pred jednotvárnosťou svojho každodenného života. Rodičia ma držia nakrátko a navzdory neustálym naliehavým prosbám mi nedovolia robiť nič užitočnejšie než navštevovať sanatórium (v sprievode matky!). Spomínaš si na tú pieseň o vtáčikovi v pozlátenej klietke? To som presne ja. Ako si určite dobre pamätáš, mamička si stanovila vo svojom živote jediný cieľ: nájsť mi vhodného manžela (najlepšie s titulom!). Keby nás nesužovala táto hrozná vojna, preniesla by hory, len aby ma predstavila spoločnosti. Teraz sa však nekonajú nijaké bály ani lovy – nájsť vhodného mládenca je vlastne ako hľadať ihlu v kope sena –, a tak zatrpkla a zmierila sa s nepriazňou osudu. Chce ma mať z dohľadu, no nikam ma nepustí.

Uvedomujem si, že túžba chovať si ma ako v bavlnke súvisí s Freddieho smrťou. Rodičia ju vzali hrozne ťažko. Freddie bol otcova pýcha. Študoval na Oxforde a mal sa z neho stať advokát a nekôr sudca ako ocko. Na fronte v Ypres však neprežil ani týždeň.

Opäť prestala písať, vyzrela do záhrady a zhlboka vdýchla vôňu čerstvo pokosenej trávy, čo sa miešala s dymom vatry, ktorú Josh založil za hrachorom. Bezpečné, známe vône domova. Aké hlúpe je, že nás vychovávajú potláčať pocity a nechávať si ich pre seba, pomyslela si. Aké absurdné, že nemôžem povedať pravdu ani svojej najlepšej priateľke – Freddieho smrť nám rozbila rodinu. Spomínala si, aký bol jej otec pred vojnou žoviálny, a matka, rodená snobka, dávala z času na čas najavo nežnejšiu stránku. Teraz však mala pocit, že sa obaja uzavreli do seba: otec bol mŕkvy a odmeraný, náchylný nahnevane vybuchnúť a matka zas všetko kritizovala. Niekedy na sebe cítila ich pohľady a bola si istá, že si želajú, aby bola namiesto Freddieho zomrela ona. Ach, Freddie, pomyslela si. Ako by mohla napísať, že aj ju zasiahla jeho smrť a že ani po troch rokoch sa táto rana nezahojila? Bol jej starší brat. Jej ochranca. Stále si na ten deň spomínala, akoby sa odohral iba včera: udialo sa to v poslednom semestri v škole tesne pred tenisovými zápasmi. Zavolali ju do riaditeľkinej kancelárie, stála pred ňou v tenisovej sukni, zvierala v ruke raketu a uvažovala, ako sa previnila. Riaditeľka ju však chytila za ruku, usadila a podelila sa s ňou o zlé správy. Skutočnosť, že k nej bola zvyčajne hrozivá riaditeľka taká milá a nežná, ju dohnala k slzám. Odvtedy si nedovolila plakať.

Emily sklopila zrak na papier. Z pera kvapol atrament, rýchlo tú machuľu vysušila. Potom ponorila pero späť do kalamára.

Chápem, prečo tak neústupčivo trvajú na tom, aby som sa k Tebe nepridala a nenastúpila do oddielu dobrovoľných zdravotných sestier, ale nerozumiem, z akého dôvodu mi nedovolia nájsť si iné prospešné zamestnanie. Je sotva pravdepodobné, že sa mi niečo prihodí v torquayskom stredisku dobrovoľníkov, kde by som triedila staré oblečenie alebo motala obväzy, nie? Neprekážalo by mi ani pracovať v sanatóriu ako dobrovoľná zdravotná sestra. Aspoň by som robila niečo užitočné. Zomieram na frustráciu a osamelosť, Clarissa. Chcem byť prospešná. Túžim prispieť svojím dielom, aby Freddie nezomrel nadarmo. Viem, že by som sa nemala sťažovať, keď mám taký jednoduchý život, ale...

„Emily?“ Matkin prenikavý hlas sa rozľahol po schodisku. „Kde si, dieťa? Vravela som ti, že odídeme presne o pol jednástej. Pod'. Nemôžeme nechať mládencov čakať. Musíme sa poponáhľať.“

Emily odložila pero. Obávaná návšteva sanatória. List musí odložiť. Niežeby sa jej nepáčilo navštevovať zranených vojakov. Vlastne by si to celkom užívala, keby šla sama. Frustrovalo ju, že musí nasledovať matku po oddeleniach, pozorovať ju, ako sa hrá na veľkorysú, a nemôže sa s mláďencami zhovárať sama. Postavila sa pred zrkadlo, narýchlo si zopla špinavohnedé vlasy do drdola, zastrčila doň vlásenky, aby držal na mieste, a potom si naň nasadila modrý slamený klobúk. Z odrazu na ňu kriticky hľadeli sivé oči. Príliš chudá. Príliš vysoká. Priveľmi hranatá. Roztopašne na seba vystrúhala grimasu, schmatla rukavičky a zbehla po schodoch. Matka stála pri vchodových dverách a v levanduľovom hodvábe a klobúku s ladiacim pštrosím perom vyzerala oslnivo. Takto nahodená by zapadla skôr na záhradnom večierku než v sanatóriu, pomyslela si Emily. Služka Florrie postávala vedľa nej a v náručí držala vežu z foriem na pečenie.

„Kde si bola?“ chcela vedieť pani Bryceová. „Nevidela som ťa od raňajok.“

„Písala som Clarisse,“ odvetila Emily. „V rannej pošte mi od nej prišiel list. Pokarhala ma, že jej neodpisujem.“

„Ešte je vo Francúzsku?“

„Áno.“

„Pracuje tam v nemocnici?“

„Nie úplne. V provizórnom stane pri fronte. Znie to hrozne.“

Pani Bryceová pokrútila hlavou. „Stále nerozumiem, prečo jej rodičia dovolili odísť. Dievčaťu z takej dobrej rodiny! Čo si mysleli, že robia, keď ju vystavili takým bezútešným podmienkam? Zázrak, že ešte neprišla o rozum.“

Emily zagánila na matku, chcela niečo povedať, ale rozmyslela si to. „Túžila tam ísť, mami,“ ozvala sa napokon. „Zaumienila si to. Poznáš Clarissu – páči sa jej, keď sú veci presne tak, ako chce, a vie byť pribojná, keď sa na niečo zameria.“

„Ty môžeš vďačiť šťastene, že sme rozumnejší než jej rodičia a držíme ťa ďaleko od takých hrôz.“

Emily si všimla, že matka si ju premeriava od hlavy až po päty. „Takto chceš ísť?“

„Je na mne niečo zlé?“ odsekla Emily. „Vari odhaľujú tieto šaty priveľa pokožky?“

„Práve naopak, sú príliš obyčajné. Mali by sme mať na pamäti, že ideme do sanatória rozveseliť mládencov – pripomenúť im, že po vojne ich čaká lepší svet.“

„Ak ju vôbec prežijú,“ odvrkla Emily, no ihneď to oľutovala.

Matka sa zamračila. „Nemáme čas, aby si sa prezliekla. Zober tamtú tácku zo stola, musíme sa ponáhľať. Sľúbila som hlavnej sestre, že prideme o jedenástej, a vieš, že som žena, ktorá vždy dodrží svoje slovo.“

Dcéra nasledovala matku von cez vchodové dvere. Florrie uzatvárala ich sprievod. Emily si potajomky myslela, že je trochu prehnané servírovať zraneným vojakom koláče striebornými klieštikmi z krištáľového riadu, ale matka trvala na tom, že treba dodržiavať úroveň, dokonca aj v čase vojny. „Dôstojníci sú tu koniec koncov doma,“ dušovala sa. „Je dobré, ak im pripomenieme, že staré zvyky civilizovanej spoločnosti nevymreli.“

Zišli po zvažujúcej sa štrkovej príjazdovej ceste, prešli cez hlavnú bránu a dole cestičkou medzi vysokými násypmi, kde ešte vždy kvitlo pár oneskorených zvončekov. Vládol dokonalý jarný deň. Na dube nad ich hlavami hrkútal holub a niekde z lesa sa nahlas ozývala kukučka. Vedľajší pozemok patril postaršiemu plukovníkovi a jeho manželke. Prestažovali sa do hotela v Torquay a odovzdali svoj domov vláde, aby ho mohla využívať ako sanatórium pre zranených dôstojníkov.

Je to naozaj pekné miesto, pomyslela si Emily. Dom obklopovali polia a mladiny a z vyšších poschodí sa naskytl výhľad na more – bolo to vhodné prostredie nielen na liečbu tela, ale i duše. Väčšina mužov, ktorých tam zazrela, utrpela fyzické rany. Niektoré skutočne naháňali hrôzu – mnohí oslepli alebo sa popálili horčičným plynom, ďalším zas chýbali končatiny. Podaktorým zasiahlo to, čo videli a prežili, skôr rozum a myslenie. Nechtiac začula, ako sa sestrička sťažuje na hluk v noci, keď mnohí chlapi vykrikujú z hrozivých nočných môt alebo vzlykajú ako bábätká.

Vchodové dvere im prišla otvoriť slúžka a vpustila ich do chladnej mramorovej vstupnej haly.

„Hlavná sestra vás očakáva, madam,“ poznamenala dievčina a poklonila sa. „Pozýva vás na šálku kávy v jej pracovni.“

„Aké milé,“ prikývla pani Bryceová zdvorilo. „Teším sa,

ako sa k nej pridáme, keď dokončíme prvé kolo návštev.“ Na tácky naaranžovali výber zákuskov a Emilina matka zamierila vpred ako loď s napnutými plachtami. Dcéra sa za ňou ponáhľala v tesnom závese.

„Dobré ráno, džentlmeni. Prichádzame s výberom doma napečených dobrôt, aby sme vás rozveselili a pripomenuli vám vaše domovy,“ predniesla pani Bryceová, keď vošli do prvého oddelenia. „Ach áno, skúste koláčiky s polevou. Pripravujeme ich podľa starého rodinného receptu.“

Emily musela potlačiť úsmev, lebo jej matka v živote nič neupiekla. V miestnosti sa nachádzali tí vojaci, ktorí pokročili v rehabilitácii. Sedeli v kreslách alebo na leňoškách s dekami cez kolená a so záujmom si obzerali Emily.

„Zostaň tu chvíľu a porozprávaj sa s nami, ty rozkošná bytosť,“ odvážil sa ju vyzvať jeden z nich a načiahol sa za ňou, keď prechádzala okolo.

Emily by ochotne súhlasila, ale skôr než sa zmohla na odpoveď, zasiahla matka: „Pod', Emily. Nemáme čas na otáľanie. Musíme navštíviť všetky oddelenia na poschodiach.“

„Veď nepotrebuješ, aby som ťa všade nasledovala ako poslušný psík,“ odvrkla Emily. „Čo keby som zatiaľ odniesla tácky do iných izieb a tak skrátila našu prácu o polovicu?“

Matka sa zamračila, počkala, kým nevyšli späť na chodbu, a až potom odvetila: „Nie je vhodné, aby mladé dievča bez gardedámy navštevovalo miestnosti plné mužov.“

Emily sa musela zasmiať. „Mama, v miestnosti s mnohými zmračenými vojakmi mi azda nič nehrozí. Okrem toho si sama videla, že chcú, aby som zostala a porozprávala sa s nimi. Potrebujú rozveseliť.“

„Emily, hovor tichšie. Nehádaj sa so svojou matkou na mieste, kde nás môže hocikto počuť.“

Skriňové hodiny na chodbe odbili jedenásť. Pani Bryceová

sa otočila a podala dcére tácku. „Mala by som sa poponáhlať nahor za hlavnou sestrou na šálku kávy. Nechcem, aby ma pridlho čakala, takže by sme mali zvyšné návštevy odložiť. Ty zostaň zatiaľ tu dole. Nemyslím si, že pozvanie na kávu od hlavnej sestry sa vzťahovalo aj na teba. Vezmi túto tácku, naplň ju dobrým výberom zákuskov a prines mi ju zhruba o pätnásť minút. Stačí, keď vyjdeš po týchto schodoch. Neželám si, aby si sa tu potulovala sama.“

„Dobre, matka,“ vzdychla Emily. Pozrela na Florrie a vymenili si úškrny. Po naaranžovaní piškótových tortičiek s polevou, biskupských chlebíčkov a veterníkov na tácku Emily trpezlivo čakala v chladnej, pokojnej vstupnej hale a počúvala vzdialené mrmlanie mužských hlasov, až kým podľa nej neuplynul primeraný čas. Potom zdvihla plnú tácku a zamierila nahor po točitom schodisku.

Len čo vyšla na odpočívadlo prvého ramena, doľahli k nej hlasy. Vtom celkom zreteľne zanádal nejaký muž: „Ach, doriti!“

„Pozor na jazyk. Správajte sa slušne, veliteľ letky Kerr,“ zaburácal ženský hlas. „Nehýbte sa, neublížim vám.“

„Vážne? Najvyšší čas, aby vás ktosi naučil vymieňať obväzy bez toho, aby ste pacientovi odtrhli polovicu kože,“ odsekol chlapík s čudným prízvukom.

Zvedavosť prinútila Emily pristúpiť bližšie k dverám. Muž ležal na úzkej posteli a nad ním sa týčila mohutná sestrička. Bol to najkrajší chlap, akého kedy videla. Mal nepoddajné hrdzavoplavé vlasy a opálenú, vetrom ošľahanú tvár, vďaka ktorej sa líšil od bledých anglických mládencov, na akých bola Emily zvyknutá. Neuvedomila si, že stojí vo dverách a zíza dnu, až kým dotýčný nezdvihol pohľad ponad sestru a nezbadal ju. Nemala čas skryť sa. Zasvietilo mu v očiach a Emily sa zahanbila, keď na ňu šibalsky žmurkol.

„Robím, čo je v mojich silách, poručík,“ mrmlala sestrička. „Musíte pochopiť, že vymeniť obväz na popálenine nie je vôbec jednoduché.“

„Pri takých tučných prstoch pripomínajúcich párky sa ani nevidím,“ odvrkol. „Mali by ste dovoliť tamtej mladej dobrovoľníčke, aby vás zastúpila. Pozrite na jej ľúbezné rúčky. Stavím sa, že ona by ma nestiahla zaživa z kože.“

Sestra sa otočila na päte a zbadala Emily s červenými lícami. „Táto mladá dáma je tu iba na návšteve,“ podotkla, „a určite by sa zhrozila, aké slová používate. Pre vašu informáciu, kvalifikovala som sa v jednej z najlepších londýnskych nemocníc a doteraz som vymenila tisícky obväzov.“

„Stará mátoha,“ zamrmlal si muž popod nos.

„Čo ste povedali?“

„Vravím, že keď sa staráte, nemá ma noha,“ odvetil a zdvihol k nej nevinný pohľad. Emily sa odvrátila a stisla pery, lebo sa bála, že vybuchne v smiech.

„Neodchádzajte,“ zavolał za ňou mládenec. „Poďte sem a porozprávajte sa. Už mesiace som nezazrel nijakú peknú tvár.“

„Obávam sa, že musím odniesť tieto koláče do pracovne hlavnej sestry,“ poznamenala Emily. Vníkala na sebe nahnevany pohľad zdravotnej sestry.

„Vari sa nepodelíte o svoje dobroty s úbohými zranenými chlapíkmi, ako sme my?“ zháčil sa. „V tejto izbe ležia samé vážne prípady, viete? Všetci sme piloti.“

„Vaše zranenia nie sú vážne, len ste zúfalí,“ odsekla sestra. „Nepochybujem, že mladá dáma sa vráti s porciou zákuskov, len čo na vás príde rad. Teda iba ak sa budete slušne správať.“

„Budeme dobrí ako anjelici, sestra,“ prisľúbil muž a uškrnul sa na Emily, keď naňho znovu pozrela.

Sestrička ju nasledovala na chodbu. „Musím sa vám ospravedlniť, slečna Bryceová. Je Austrálčan, viete? Vidí sa mi, že tí nemajú nijaký zmysel pre slušné spôsoby. Nedávno sme ich prijali do tohto oddelenia hneď niekoľko. Všetci sú členovia kráľovských vzdušných síl – piloti, odvážni chlapi. Osobne si myslím, že potrebujú vyšetriť hlavy, keď si trúfnu lietať po oblohe v stroji, ktorý v podstate držia pokope papiere a povrazy. Snažím sa k nim preto byť tolerantnejšia než normálne – viem totiž, čo ich čaká.“

Emily na ňu uprela zvedavý pohľad, sestra podišla bližšie a stíšila hlas: „Priemerná dĺžka života pilota kráľovských vzdušných síl je šesť týždňov, slečna Bryceová.“

„Ach, tak tu si,“ ozval sa matkin hlas. „Rozmýšľali sme, kam si sa podela. Dúfam, že si neignorovala moje želania a nespriatelila si sa s mládeňcami.“

„Nie, mama, vyšla som sem priamo hore schodmi po čase, ktorý som uznala za vhodný,“ odvetila Emily.

„Pod' teda za mnou. Začnime s izbami tam vzadu,“ zavelila matka. „Máme pred sebou veľa práce a treba ju stihnúť dopoludnia, lebo otec nás bude čakať s obedom.“

Emily sa obzrela na otvorené dvere, ale už cez ne nedovidela na drzého Austrálčana. Vzdychla a pridala sa k matke.

DRUHÁ KAPITOLA

Akoby novinky z frontov, že víťazstvo môže byť konečne na dosah, povzbudili aj samotné počasie – bolo nezvyčajne teplo a slnečno. Pani Bryceová podávala na trávniku prvú úrodu jahôd so šľahačkou a presvedčila Josha, aby vyznačil čiary tenisového kurtu a natiahol sieť pre prípad, že by sa našli hráči.

„Premýšľala som, Emily,“ ozvala sa, „že ak sa udrží takéto priaznivé počasie, mohli by sme usporiadať tvoju oslavu dvadsiatych prvých narodenín vonku. Len si to predstav: lampáše na stromoch, zmrzlina, huslisti pri fontáne...“

„Mami, nepotrebujem oslavu dvadsiatych prvých narodenín,“ ohradila sa Emily. „Nebolo by správne, keby sme sa veselili, keď toľkí ľudia trpia či trúchlia. Okrem toho, koho by sme vôbec pozvali? Každého mládenca, ktorého som pozнала, zabili a väčšina mladých žien sa odsťahovala alebo vydala.“

„Očakávam, že otec ti narýchlo zoženie nejakých vhodných tanečných partnerov.“ Matka pohodila hlavou spôsobom, ktorý naznačil, že si nepraje, aby jej dcéra vzdorovala. „A v okolí je určite dosť rodín, ktorým dlhujeme jednu či dve láskavosti. Napríklad Warrenovcom-Smythovcom. Ich dcéry sa vrátia zo školy a Aubrey môže prísť z mesta.“

„Mami!“ Emily prevrátila oči. „Aubrey Warren-Smythe musí mať najmenej tridsať rokov a je strašne nudný. Zaručene je s ním čosi v neporiadku, keď ho ešte nepovolali.“

„Počula som, že má slabé členky,“ odvetila pani Bryceová vážne.

Emily potlačila chichot a poznamenala: „Naozaj netúžim po oslave v kruhu ľudí, ktorým ocko dlhuje láskavosť.“

„Určite si stále v kontakte s dávnymi priateľmi zo školy, ktorí by sa mohli zúčastniť,“ vyhlásila pani Bryceová. „Čo to dievča s bratrancom vikomtom?“

„Daphne Armstrongová? Vydala sa za iného vikomta,“ odpovedala Emily.

„Skvelé. Takže ich pozveme. Warrenovci-Smythovci určite spozornejú, nemám pravdu?“

„Matka! Nikdy sme si neboli príliš blízke a nehovorili sme spolu od odchodu zo školy. Nemôžeme na tú oslavu jednoducho zabudnúť?“

„To si teda vyhod' z hlavy. Už som sa rozhodla. Vždy som plánovala náležite predstaviť svoju dcéru v spoločnosti. Očakávala som, že raz z nej bude debutantka. Keďže túto možnosť ti vojna zobrala, najmenej, čo pre teba môžem urobiť, je vystrojiť ti oslavu dvadsiatych prvých narodenín.“

Emily videla, že nemá zmysel priečiť sa. „Idem sa pozrieť, či nedozreli ďalšie jahody, kým ich nenájdu vtáky,“ oznámila a pustila sa s košíkom cez trávnik a kroviny k zeleninovej záhrade. Práve sa zohla, aby pozbierala sladké červené plody, keď začula medzi rododendronmi oddeľujúcimi sídlo Bryceovcov od sanatória akési zvuky. Poobzerala sa, čakala, že zbadá Josha, ale ten plienil záhony vedľa príjazdovej cesty. Vyľakane cúvla. Doliehalo k nej praskanie, akoby sa ktosi tackal podrastom a stúpал na suché vetvičky. Znelo to ako nejaké veľké zviera. Vtom zbadala postavu. Cez živý plot, ktorý delil panstvo Larches, domov Bryceovcov, od vedľajšieho pozemku, sa predieral

muž. Tulák, pomyslela si. Chce nám ukradnúť ovocie. Počkala, kým sa muž dostal cez rododendronové kríky, a potom sa ho nahlas opýtala: „Čo si myslíte, že robíte? Vstúpili ste na súkromný pozemok!“

Muž sa otočil za jej hlasom a takmer stratil pevnú pôdu pod nohami, lebo vošiel do nedávno okopaného záhona. Musel sa chytiť neďalekého konára, aby nespadol.

„Preboha! Takmer ste mi privodili infarkt,“ pošťažoval sa. Vynoril sa z tieňa a Emily v ňom spoznala Austrálčana, ktorý na ňu uličnícky žmurkol.

„Ach, to ste vy,“ rozsvietila sa mu tvár úsmevom, len čo ju zbadal. „Môj prelud z minula. Takže ste skutočná! Myslel som si, že trpím halucináciami z morfia. Nevedel som, že žijete tak blízko.“

„Áno, bývam tu,“ prikývla Emily. Nedokázala sa pohoršovať, keď sa na ňu usmieval. „A vy ste vkročili na súkromný pozemok,“ zopakovala. Uvedomovala si, že celá horí a jednoduché bavlnené šaty odhaľujú priveľa pokožky.

„Nechcel som nikomu ublížiť a nazdával som sa, že to nebude nikomu prekážať,“ bránil sa. „Zaparkovali nás vonku na invalidných vozíkoch ako hordu starých suchárov, už by som tam nevydržal ani o sekundu dlhšie. Práve okolo mňa neboli žiadne sestričky, a tak som sa zdvihol a odkradol. Zomieral som túžbou pozrieť si toto miesto zblízka. Zo svojho okna vidím kúsok pozemkov a vyzerali tak dokonale, tak neskutočne... aká sýtozelená tráva a koľko ruží! Môjtybože. Keby to videla moja matka, myslela by si, že zomrela a ocitla sa v nebi.“

„Máte rád ruže, veliteľ letky?“ zháčila sa Emily.

„Myslel som na svoju mamu. Snaží sa pestovať kvety, najmä ruže, ale veľmi sa jej nedarí. Tam, kde žijeme, spadne za celý rok asi pätnásť centimetrov zrážok. Tak málo vo-

dy poriadnu záhradu nezavlaží, ale odmieta sa vzdať. Keby videla túto nádheru, zosypala by sa a rozplakala.“

„A kde presne bývate?“ vyzvedala Emily.

„V zapadákové, ako radi hovoríme,“ odvetil. „V pustatinách. Uprostred ničoho. Na vzdialenom západe Nového Južného Walesu. Najbližšie mesto sa volá Tibooburra, ale ani to nie je bohviečo.“

„A čo tam vaša rodina robí?“ Uvedomila si, že začína vyzvedať ako jej matka.

„Sme farmári.“

„Ako môžete pracovať na farme, keď u vás takmer neprší?“

Uškrnul sa. „Chováme ovce.“

„A tie dokážu prežiť bez trávy?“

„Trocha jej tam rastie. Nie takáto zelená, ale ovci stačí na prežitie. Môžeme však chovať iba jednu ovcu na aker.“

„Jednu ovcu na aker?“ Emily sa snažila pochopiť. „Koľko oviec teda máte?“

Zamračene sa zamyslel. „Nie som si istý. Asi dvadsaťtisíc.“

„Takže váš pozemok meria dvadsaťtisíc akrov?“

„Viac než toľko. Vlastníme aj zem, ktorá nie je na nič dobrá.“

„Od najbližšieho suseda vás musia deliť kilometre.“

„Okolo osemdesiat.“

„Osemdesiat kilometrov?“

Prikývol a pri pohľade na jej neveriacu tvár sa uškrnul.

„Necítite sa tam hrozne osamelo? A čo sa stane, ak nutne potrebujete lekára?“

„Poradíme si sami alebo zomrieme. Človek musí byť celkom sebestačný, ak žije ako my. Venujeme sa kováčstvu, strihaniu oviec, hocičomu.“

„Fíha,“ zvyškla Emily. Na viac sa nezmohla.

„A aby som odpovedal na vašu druhú otázku, áno, moju matku trápi samota. Dalo sa to zniesť, keď sme boli doma my, deti. Mám dve sestry. Všetkých nás dala do škôl a moje sestry zostali v meste – jedna je učiteľka a druhá sa vydala a má vlastné dieťa. Matka ma sprvu nechcela poslať do školy. Bol som najmladší, chápete. Jej bábätko. Otec však trval na tom, aby som šiel. Potreboval, aby sa jeho synovi dostalo poriadneho vzdelania, nech jedného dňa môže prevziať farmu. Ovčiu farmu.“

„Rozumiem,“ prikývla.

„Mama ťažko znášala môj odchod do školy. A ešte viac na ňu doľahlo, keď som narukoval a odplavil sa do Európy. Bojoval som v bitke o Gallipoli po boku austrálskej armády.“

„Počula som, že bola hrozná,“ podotkla Emily.

„Namojdušu. Úplný masaker,“ prikývol. „Bol som jeden z pár šťastlivcov, ktorí ju prežili, a rozhodol som sa, že je strata času zdržiavať sa na pláži ako ľahký terč, a preto som sa prihlásil do kráľovských vzdušných síl. Tak sa ten oddiel volal, keď som sa doň pridal. Po novom sa vraj nazývame kráľovské letectvo.“

„Vedeli ste lietať?“

„Nie, nevedel, ale dokážem ovládať takmer hocikaký stroj, čiže som sa nazdával, že s lietadlom to bude podobné a pilotovať sa naučím ľavou zadnou. Zúfalo sa nás snažili naverbovať, hľadali dostatočne hlúpych chlapíkov, čo sa dajú zlákať, a ja som sa pri lietaní cítil ako ryba vo vode.“

„Aké je pilotovať lietadlo?“ opýtala sa Emily zvedavo.

„Úžasné! Cítim sa pritom taký slobodný a ľahký – ako vták. Zem pod nami vyzerá ako hračkárske farmy a domčeky.“ Zachechtal sa. „Ibaže sa na ňu nesmieme pozeráť

pridlho, lebo nikdy nevieme, z ktorej strany zaútočí nepriateľ. Koniec koncov je to boj ako ktorýkoľvek iný. Vrh-
neme sa strmhlav nadol, nakloníme sa, vzlietneme a celý
čas na seba pálime, kým sa jeden z nás nezrúti nadol v pla-
meňoch.“

„Aké hrozné,“ zachvela sa Emily.

„Ale kdeže. Ak musí byť vojna, tak toto je najlepší spôsob
boja. Veď je to súboj džentlmenov vo vzduchu. Bojovník proti
bojovníkovi. Ak prehráme, aspoň so zaslúženou cťou po
dobrom boji.“

Emily nevedela, čo na to povedať.

„Pozrite,“ pokračoval, „nemôžeme sa ďalej rozprávať,
keď netuším, ako sa voláte.“

„Som Emily. Emily Bryceová. A ako sa voláte vy, poru-
čík?“

„Volám sa Robbie Kerr, aj keď doma ma veľa ľudí prezý-
va Modrý.“

„Modrý?“

„Pre ryšavé vlasy.“

„Teraz si zo mňa uťahujete,“ cítila, ako sa červená.

„Kdeže. V Austrálii sa všetkým mužom s ryšavými vlas-
mi hovorí Modrý.“

„Hm, potom je to čudná krajina.“

„Kdeže,“ zopakoval a tentoraz pokrútil hlavou. „Austrá-
lia je práma krajina. Veľa zeme, slnka a nikomu nezáleží, či
ste vojvoda alebo kominár. Miesto, kde žijeme, však nie je
vhodné pre ženy. Nenájdete tam obchody s klobúkmi,
salóny krásy, ba ani iné ženy, s ktorými by ste sa mohli
porozprávať. Preto som chcel vidieť túto záhradu, aby som
mohol v liste mame konečne spomenúť niečo pozitívne.
Doteraz som sa s ňou delil iba o zlé správy. Najprv som jej
opísal bitku o Gallipoli, potom, ako ma zostrelili vo Fran-